

- Aan het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Vught
t.a.v. mevrouw Pauline van den Elsen

Vught, 19 oktober 2018

Betreft: Advies verordening 2019¹ en bijbehorende beleidsregels

- Geacht College,

In dit advies bespreken we de aanpassingen die in de verordening 2019² en bijbehorende beleidsregels zijn gemaakt ten opzichte van de geldende verordening van 2017. Daarnaast maken we een aantal opmerkingen naar aanleiding van deze aanpassingen en de ervaringen van burgers met de uitvoering van de WMO in onze gemeente. Allereerst enkele algemene opmerkingen.

Algemeen

1. Verordeningen als deze zijn invullingen van de modelverordeningen die door de VNG worden aangeleverd en waar op regionaal niveau vaak voorwerk voor wordt verricht. Daar is op zich niks mis mee, maar het maakt het voor onze advisering wel wat makkelijker als we niet hoeven te zoeken naar waar er sprake is van een Vughtse inkleuring en waar het landelijke model wordt overgenomen. Als adviesraad zijn we vooral benieuwd waar beleidsruimte beargumenteerd wel of niet wordt benut voor lokaal maatwerk. Het ambtelijk aangereikte stuk met een overzicht van die veranderingen heeft ons daarbij zeer geholpen.

Wij adviseren zo'n overzicht van aanpassingen met argumentatie voortaan standaard bij een adviesaanvraag te leveren.

2. In voorbereiding is de inkoop WMO-dienstverlening 2020 voor de regio Meijerij. Het betreft de specialistische begeleiding, de dagbesteding en het kortdurend verblijf. De onderhavige verordening WMO zal hier in doorwerken.

De Adviesraad Sociaal Domein wil graag bij de aanbesteding van die dienstverlening, al dan niet in regioverband, betrokken worden

3. Rest nog de vraag of de aan ons voorgelegde tekst wel de laatste en definitieve tekst is, omdat wij kennis namen van informatie van de VNG gedateerd op 3 oktober 2018 betreffende het punt van de aanpassing van de komst van een abonnementstarief. (Zie: <https://vng.nl/onderwerpenindex/maatschappelijke-ondersteuning/financien-wmo/nieuws/aanpassingen-wmo-verordening-door->

¹ En de daarvan afgeleide beleidsregels, nadere regels en financieel besluit.

² En de daarvan afgeleide beleidsregels, nadere regels en financieel besluit.

[komst-abonnementstarief](#) en

https://vng.nl/files/vng/brieven/2018/20181003_ledebrief_aanpassing-vng-model-verordening-wmo-2015-ivm-het-besluit-verlaging-bijdrage-wlz-zorg-en-maatschappelijke-ondersteuning.pdf)

Wij adviseren de Adviesraad Sociaal Domein hierover te informeren, zodat we kunnen beoordelen of dit advies nog om een vervolg vraagt.

Adviezen over de tekst van de voorgelegde concept-verordening c.a.

4. De meeste wijzigingen die worden voorgesteld vloeien voort uit landelijk beleid (bijvoorbeeld de invoering van het abonnementstarief), of uitspraken van de CRvB (bijvoorbeeld de mogelijkheid van een financiële tegemoetkoming), of van de rechtbank Oost-Brabant in aangespannen beroepsprocedures (er moet altijd onderzoek plaatsvinden naar omstandigheden, beperkingen en belemmeringen in de persoonlijk situatie: maatwerk is een eis). Uitspraken van andere rechtbanken in het land worden niet gevolgd, omdat die (nog) niet bindend zijn, zolang hoger beroep mogelijk is.

Wij adviseren om aan te geven waar op basis van eigen ervaringen met de uitvoering van de WMO in de gemeente Vught, er al dan niet aanleiding was om de regelingen aan te passen. Denk bijvoorbeeld aan het omgaan met de voorzienbaarheid van woningaanpassingen.

5. Over de voorgelegde beleidsregels komen we tot de volgende adviezen met betrekking tot de specificiteit van de regels.

Ad 3.1.2. Eigen verantwoordelijkheid betekent bijvoorbeeld de aanschaf en het gebruik van zoveel mogelijk strijkvrije kleding om onnodig beroep op een hulp te voorkomen. Dit zijn wel zeer specifieke richtlijnen. Waar blijft de keuzevrijheid om te leven zoals de cliënt dat prettig vindt? Waar ligt de grens? De ervaring leert dat cliënten vooral anderen niet willen belasten en daarin al eerder eigen keuzes maken op allerlei fronten.

Wij adviseren om niet op zo'n specifiek niveau regels te stellen.

Ad 3.1.5. ... en van algemeen gebruikelijke voorzieningen zijn:

Hoe zit dit in huurwoningen als het gaat om nagelvaste voorzieningen? Niet iedere huurwoning heeft bijvoorbeeld een thermostatische kraan. Is er dan wel recht vanuit de WMO?

Wij adviseren om hier duidelijkheid over te geven.

Ad 4.1.4. Voor de mantelzorger geldt een vergoeding aan de aanbieders van € 16,00 per uur.

De mantelzorger betaalt voor 2 uur per week € 7,50. Wordt hier bedoeld dat als de mantelzorger nog meer uren wil afnemen we spreken over €16,- per uur? Of is dit het tarief dat aanbieders van de gemeente krijgen?

Wij adviseren om hierover duidelijkheid te scheppen.

Ad 4.1.5. Doelgroep van de extra inzet: mensen met HH-maatwerkvoorziening in natura

Wij adviseren duidelijkheid te scheppen of alle cliënten met HH hier recht op hebben?

Adviezen naar aanleiding van de voorgelegde documenten

6. We hebben aarzelingen over de opgenomen verplichting voor derden om deel te nemen aan een onderzoek naar een maatwerkvoorziening. Zo'n weigering om mee te werken kan een afwijzingsgrond voor de gevraagde voorziening zijn. Recent heeft prof. Eveline Tonkens daarover ook het nodige gezegd.³ Huisgenoten bijvoorbeeld, hebben geen formeel juridische status in het geheel. De situatie zou zich dus voor kunnen doen dat een huisgenoot, die al de nodige ondersteuning biedt, door de gemeente wordt aangezegd een nog grotere inspanning te moeten verlenen. Als dan vervolgens het verzoek om maatwerk wordt afgewezen omdat men meent dat er sprake is van gebrek aan medewerking (terwijl de cliënt en huisgenoot tevreden zijn over de ondersteuning tot op dat moment) heeft de huisgenoot geen andere mogelijkheid dan noodgedwongen met de gemeente akkoord te gaan om de relatie met de cliënt niet in gevaar te brengen.

Wij adviseren de druk op de mantelzorg niet te verhogen door zo'n verplichting op te leggen en deze te beperken tot vertegenwoordigers met een juridische vastgelegde status (bijvoorbeeld bewindvoerders).

7. Over de kwaliteit van de dienstverlening bij een PGB het volgende.
Degene die de ondersteuning verleent moet een VOG kunnen overleggen en over een passende opleiding/registratie beschikken. Hiermee diskwalificeert men partners en anderen waarmee de cliënt een voor hem/haar relevante relatie heeft. Het zijn juist deze mensen die op grond van hun vaak intensieve contacten met de cliënt, kwalitatief hoogstaande zorg-/hulpverlening kunnen bieden.

Wij adviseren om de eisen aan de kwaliteit van de dienstverlening bij een PGB alleen toe te passen op de professionele ondersteuning.

8. Een beroep van cliënten op hun eigen netwerk blijkt in de praktijk niet voldoende plaats te vinden, omdat cliënten eenvoudigweg niet altijd hulp vanuit dat netwerk willen ontvangen. De participatiedoelstellingen van het systeem zoals men die vanaf 2007 en in sterkere mate vanaf 2015 nastreeft, worden dan ook bij lange na niet gerealiseerd. Onderzoek heeft dit aangetoond.⁴ De beruchte "wmo-ladder", zoals die in 2007 werd geïntroduceerd (cliënten dienen eerst een beroep te doen op hun eigen netwerk om vervolgens via algemene voorzieningen, et cetera te "promoveren" naar maatwerk) blijkt dus niet effectief.

Deze aanpak staat echter tot op dit moment nog steeds centraal in de regelingen waarover nu advies wordt gevraagd.

³ Zie: <https://www.nrc.nl/nieuws/2018/10/01/beter-luisteren-aan-keukentafel-ja-maar-dat-is-niet-genoeg-a2079630> en

<https://www.nrc.nl/nieuws/2018/09/12/wie-hulp-nodig-heeft-heeft-weinig-aan-een-netwerk-a1616264>

⁴ Zie: <http://www.actiefburgerschap.nl/wp-content/uploads/2014/04/Afscheidsrede-16april14.pdf> en voetnoot 2.

Wij adviseren u om de al te optimistisch gebleken ideeën over de participatiesamenleving na 3 jaar decentralisatie, bij te stellen tot wat realistisch haalbaar blijkt. Zie ook de 'startnotitie' die de Adviesraad u eerder heeft voorgelegd.

9. Over WTZi toegelaten instellingen:

Bij contractering van bijvoorbeeld huishoudelijke hulp is het mogelijk zinvol als de gemeente kiest voor uitsluitend WTZi toegelaten instellingen. Ervaring vanuit de praktijk leert ons dat wanneer een organisatie deze toekenning niet heeft en ook geen PGB-zorg wil bieden, de cliënt vaak over moet stappen van huishoudelijke zorgaanbieder op het moment dat er een WLZ-indicatie afgegeven wordt. Voor de cliënten is dit naast de indicatiestelling en alle zorgen die daarbij horen zeer belastend. Immers zij moeten afscheid nemen van de vertrouwde eigen huishoudelijke hulp en komen met urgentie op een wachtlijst van een wtzi-toegelaten zorgaanbieder om de HH over te nemen.

Wij adviseren de gemeente om te overwegen om uitsluitend wtzi toegelaten instellingen te contracteren, dan wel cliënten goed voor te lichten over de mogelijke consequenties van het kiezen voor een niet wtzi toegelaten instelling.

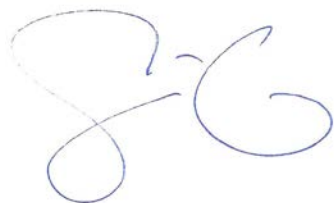
10. Verhuizen:

Nog even los van uitspraken die een rechtbank al heeft gedaan over de voorzienbaarheid van woningaanpassingen (namelijk dat dit *geen* criterium kan zijn voor afwijzen van een maatwerkvoorziening), over verhuizen tot slot nog het volgende. Het lijkt begrijpelijk dat uitgegaan wordt van de plicht van de cliënt om tijdig maatregelen te nemen en eventueel te verhuizen naar een passende woning. De ervaring leert echter dat cliënten dan vaak uit de eigen sociale omgeving moeten vertrekken (het eigen bekende buurtje) waar men een groot deel van het woon- en leefplezier aan ontleent. Op beleidsniveau zou dit meer aandacht moeten krijgen. Het is immers prachtig als iemand naar een passende woning verhuist, zodat er geen maatwerkvoorziening noodzakelijk is, maar als dit betekent dat iemand geen hulp meer heeft in de eigen nabije woonomgeving, gaat dit uiteindelijk op basis van zorginzet veel meer geld kosten. Een burger verliest nu eenmaal met het ouder worden het vermogen om op basis van eigen kracht nieuwe sociale relaties aan te gaan, zeker naarmate de eigen kwetsbaarheid toeneemt. We zien dan dat er een verschuiving optreedt van sociale betrokkenheid en hulp naar inzet van vrijwilligers en professionals. Maar beleid zou toch gericht moeten zijn op participatie in de eigen sociale context? Daar waar de relaties pril en nieuw zijn, zal er veel minder beroep op het netwerk gedaan worden.

Wij adviseren om bij de uitvoering van het WMO-beleid niet dwingend aan te sturen op verhuizing in plaats van op het bieden van een maatwerkvoorziening (woningaanpassing; traplift, e.d.).

Wij hopen met deze adviezen een constructieve bijdrage te leveren aan het beleid en de uitvoering daarvan in het sociale domein.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'R' and 'V'.

René van Vugt

Voorzitter